

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Sierpień 2017

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Chiny kontynuują inwestycje infrastrukturalne na Ukrainie konsekwentnie uzależniając ukraińskie podmioty od chińskich kredytodawców;
- b. Chińskie podmioty planujące inwestycje w białoruskim parku przemysłowym „Great Stone” mogą intencjonalnie przedłużać proces rozmów w celu wynegocjowania bardziej korzystnych warunków inwestycyjnych;
- c. Wspólne stanowisko Chin i Rosji na arenie międzynarodowych jest wymiennym skutkiem rosnącego uzależnienia gospodarczego Rosji od Chin.

II. CHINY-UKRAINA

4 sierpnia: ukraiński fundusz drogowy oparty wyłącznie na współpracy z Chinami?

Minister Infrastruktury na Ukrainie Volodymyr Omeljan potwierdził, iż do 2019 roku w ukraińskim budżecie uda się zabezpieczyć około 50 mld UAH oraz wezwał międzynarodowe organizacje finansowe do otwarcia linii kredytowych w celu finansowania dróg szybkiego ruchu i autostrad, które są kluczowe dla ruchu tranzytowego w regionie. Najciekawszą jednak wiadomością było stwierdzenie, iż Ukraińcy „prawdopodobnie” skorzystają z usług chińskich przedsiębiorców, gdyż w chwili obecnej są na etapie negocjacji z China Road and Bridge Corporation.

6-7 sierpnia: 27 ukraińskich przedsiębiorstw na targach w Hongkongu

Asia FruitLogistica 2017, czyli jedno z największych przedsięwzięć tego typu w regionie Azji i Pacyfiku poświęcone w całości prezentacji świeżych owoców z całego świata przyciągnęły niemal 30 ukraińskich przedsiębiorstw, które w swoim portfolio mają łącznie ponad 40 odmian jabłek, wiśni, truskawek, malin, porzeczek oraz jagód. Aktywność ukraińskich producentów owoców idzie w parze z opisaną później publikacją raportu Państwowej Służby ds. Bezpieczeństwa Produktów Spożywczych i Ochrony Konsumentów na Ukrainie. W raporcie dowiadujemy się, iż wejście ww. produktów na chiński rynek zostało określone jako wysoko prawdopodobne w 2018 roku.

15 sierpnia: raport Państwowej Służby ds. Bezpieczeństwa Produktów Spożywczych i Ochrony Konsumentów w sprawie chińsko-ukraińskiej współpracy

Działająca od 10 lutego 2016 roku Państwowa Służba ds. Bezpieczeństwa Produktów Spożywczych i Ochrony Konsumentów na Ukrainie opublikowała raport dotyczący chińsko-ukraińskiej współpracy w dziedzinie przemysłu spożywczego. Z raportu dowiadujemy się między innymi, iż rynek na rynek chiński dopuszczonych jest 27 podmiotów gospodarczych eksportujących nabiał, niedawno rozpoczął się proces rejestracji podmiotów dopuszczonych do eksportu wołowiny oraz, iż koniec negocjacji dotyczący eksportu mięszu buraków cukrowych, mączki słonecznikowej oraz produktów rybnych powinien zakończyć się jeszcze w tym roku.

17 sierpnia: siódme spotkanie podkomisji ds. współpracy rolnej

Po briefingu prasowym po szóstym spotkaniu ww. komisji dowiadujemy się, iż kolejne spotkanie zaplanowane zostało na przyszły rok w Pekinie. Według Olgi Trofimtsevey – wiceminister ds. polityki rolnej i żywności dla Integracji Europejskiej, najważniejszym zadaniem postawionym przed obiema komisjami jest dywersyfikacja struktury towarowej importu oraz otwarcie chińskiego rynku na większą liczbę ukraińskich produktów. Minister ds. rolnictwa ChRL YuXinrong potwierdził, iż Chińczycy są żywotnie zainteresowani pogłębianiem współpracy w sektorze rolnym, szczególnie jeśli chodzi o prace w dziedzinie genetyki i odnawialnych źródeł energii.

23 sierpnia: Ukgazdobycha z kontraktem na zakup chińskich maszyn wiertniczych

Państwowa spółka gazowa Ukgazdobycha zakupi 12 lądowych maszyn wiertniczych od SichuanHonghua Petroleum Equipment za 124 mln USD. Kolejny kontrakt opiewający na 18,5 mln USD na dwie maszyny wiertnicze trafił do ShandongKerui Petroleum Equipment. Zewnętrzni obserwatorzy twierdzą, iż spółka Ukgazdobycha jest pod wstępnym nadzorem organów kontrolnych, które mają bliżej przyrzeć się źródłom finansowania podejmowanych inwestycji.

31 sierpnia: Ukraiński rząd promuje naukę języka chińskiego

Ukraiński rząd w odpowiedzi na rosnący popyt na naukę języka mandaryńskiego odpowiedział planem wdrożenia dodatkowych zajęć na wszystkich trzech poziomach edukacji na Ukrainie – podstawowym, średnim oraz wyższym. Delegacja Ministerstwa Edukacji Ukrainy odbyła wizytę w głównej siedzibie Instytutu Konfucjusza w Pekinie aby skoordynować współpracę w tej kwestii. Strona chińska zaproponowała pomoc w organizacji zaplecza technicznego oferując materiały do nauki oraz specjalistyczne szkolenia dla lektorów języka chińskiego na Ukrainie. Jak

donosi serwis Xinhua, już w chwili obecnej większość prywatnych szkół w największych miastach Ukrainy ma w swej ofercie lektorat języka chińskiego.

III. CHINY-BIAŁORUŚ

1 sierpnia: spotkanie Aleksandra Łukaszenko z szefem Państwowej Komisji Nadzoru i Kontroli Zasobów KPCh.

Spotkanie prezydenta Białorusi z XiaoYaqing'iem odbyło się w Mińsku. Obie strony podkreśliły, iż Białoruś jest nieodzownym partnerem Chin w inicjatywie Pasa i Szlaku oraz, iż 25-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między oboma państwami zbiegło się z absolutnym apogeum jeśli chodzi o jakość chińsko-białoruskich stosunków polityczno-gospodarczych. Łukaszenko na zakończenie spotkania miał powiedzieć, iż jest gotowy do dyskusji na każdym poziomie i w relacjach z Chińską Republiką Ludową nie ma „zamkniętych tematów”.

4 sierpnia: białoruska stacja energetyczna Pastvy rozpoczęła swoją działalność

Uruchomienie stacji o mocy 330 kV dostarczającej energię elektryczną do okręgu grodzieńskiego, witebskiego i mińskiego ma również odegrać bardzo ważną rolę przy powstaniu pierwszej elektrowni jądrowej, której planowane powstanie zapowiadane jest do 2020 roku. Głównym wykonawcą inwestycji jest China Power Engineering Co., Ltd. Według Vladimira Potupchika, ministra energii na Białorusi, współpraca w sektorze energetycznym pomiędzy ChRL a Białorusią wygląda bardzo obiecująco. Wartość chińskich inwestycji w tym sektorze to ponad 2 mld USD, co stanowi zdecydowaną większość całości inwestycji płynących z ChRL w kraju.

8 sierpnia: Białoruscy producenci drobiu zaczną eksport w drugim kwartale 2018

Minister rolnictwa i żywności Białorusi Aleksei Bogdanov poinformował, iż białoruscy producenci drobiu niebawem powinni dopełnić wszystkich formalności i latem 2018 roku rozpocząć eksport produktów do ChRL. Wsparcie merytoryczne oraz proceduralne w tej materii ma oferować jeden z chińskich importerów – Drex Food Group Co., Ltd. Bogdanov wspomniał, iż priorytetowym kierunkiem białoruskiego eksportu mają pozostać rynki azjatyckie (Chiny, Wietnam oraz Japonia), jednakże wspomniał również o planowanej ekspansji na rynek Bliskiego Wschodu oraz Afryki. Wzrost białoruskiego eksportu produktów rolnych szacowany jest na 11,5% do końca 2017 w ujęciu rocznym.

8 sierpnia: dwie nowe inwestycje w parku przemysłowym „Great Stone”.

China Electronics Technology Group Corporation oraz Hashrate Ltd. stali się kolejnymi inwestorami w parku przemysłowym w okolicach Mińska. Powyższe firmy otrzymały certyfikaty rezydentów podczas wcześniej wspomnianej wizyty XiaoYaqing’a.

15 sierpnia: Chińsko-białoruska współpraca transgraniczna

Spotkanie Państwowego Komitetu Granicznego pod przewodnictwem Anatoli Lappo z delegacją chińskiego ministerstwa bezpieczeństwa publicznego skutkowało podpisaniem porozumienia w sprawie przestępczości transgranicznej. Lappo podkreślił, iż współpraca bezpieczeństwa transgranicznego przy inicjatywie Pasa i Szlaku powinna być traktowana priorytetowo.

IV. CHINY-ROSJA

2 sierpnia: Oreshkin: Wartość obrotów handlowych z Chinami może osiągnąć pułap 80 mld USD w 2017 roku.

Szef Ministerstwa Rozwoju Gospodarczego Federacji Rosyjskiej Maxim Oreshkin podczas spotkania chińsko-rosyjskiego podkomitetu ds. współpracy gospodarczej i handlu stwierdził, iż obroty handlowe z Chinami w przeciągu pierwszych 5 miesięcy 2017 roku wzrosły o 37%, co w zależności od sytuacji na rynkach międzynarodowych może doprowadzić do wzrostu wymiany handlowej do pułapu 80 mld USD. Oreshkin zauważył, iż dalszy wzrost wymiany gospodarczej jest hamowany przez bariery inwestycyjne oraz handlowe i konieczne jest podjęcie wyętej współpracy w tej kwestii.

6 sierpnia: wspólne stanowisko Chin i Rosji w związku z kryzysem koreańskim

Podczas forum regionalnego ASEAN w Manili, szef rosyjskiego MSZ, Siergiej Ławrow podkreślił, iż władze ChRL i Rosji prezentują wspólne stanowisko nawołujące Koreę Północną do zaprzestania przeprowadzania testów rakietowych oraz zaniechania wspólnych ćwiczeń wojskowych armii amerykańskiej i południowokoreańskiej. Zaproponowane rozwiązanie zostało nazwane „podwójnym zamrożeniem”, które ma spowodować zmniejszenie napięcia na półwyspie koreańskim.

17 sierpnia: Rosatom zbuduje elektrownie jądrową w Chinach

Nowa elektrownia jądrowa ma zostać skonstruowana w pobliżu dotychczas największego chińsko-rosyjskiego projektu jądrowego ukończonego w 2006 roku – elektrowni w miejscowości Tianwan w prowincji Jiangsu. Bez wątplenia strona

chińska dysponuje odpowiednimi zasobami technologicznymi i finansowymi, natomiast zaproszenie rosyjskiego Rosatomu do zbudowania co najmniej dwóch z sześciu planowanych reaktorów jądrowych jest wyrazem pogłębienia współpracy w tym sektorze i praktycznej implementacji politycznych ustaleń.

20 sierpnia: nowe połączenie kolejowe pomiędzy Rosją a Chinami

Utworzenie połączenia północno-zachodniej części Chin – prowincji Qinghai oraz rosyjskiego miasta Perm zostało motywowane jako wzmocnienie międzynarodowej konkurencyjności lokalnych produktów. Trasa licząca 6360 km częściowo przebiega przez terytorium Kazachstanu, by po 10 dniach osiągnąć docelowy port. Specjaliści oceniają, iż pozwoliło to na zredukowaniu czasu trwania transportu aż o 30 dni. Pierwszy skład wyruszył z Chin z materiałami chemicznymi a samo połączenie zostało wpisane w działania związane z inicjatywą Pasa i Szlaku.

30 sierpnia: New Development Bank zatwierdza pożyczki o wartości 1,4 mld dla Indii, Chin i Rosji

Tuż przed szczytem państw należących do grupy BRICS doszło do zatwierdzenia pożyczek udzielanych w ramach programu zrównoważonego rozwoju w wyżej wymienionych państwach. Środki przeznaczone dla ChRL zostaną spożytkowane na rozwój programów ochrony środowiska w prowincji Hunan i Jiangxi, natomiast w Rosji fundusze przeznaczone zostaną na rozwój infrastruktury i systemów informatycznych systemu sądowego w Rosji.

30 sierpnia: potencjalna chińsko-rosyjska współpraca w przestrzeni kosmicznej

Rozwój projektu wysłania misji załogowej na Księżyc, wspólne przeszukiwanie przestrzeni kosmicznej oraz wspólne projekty systemów satelitarnych – to kilka z wielu planów nad którymi projektem mają już współpracować specjaliści z Chin i Rosji. Medialne doniesienia sugerują podpisanie porozumienia o wielowymiarowej współpracy w przestrzeni kosmicznej w październiku br. Porozumienie ma obejmować okres od 2018 do 2022 roku.

KOMENTARZ

1. W obliczu eskalującego kryzysu koreańskiego widoczne jest chwilowe odprężenie na linii Kijów-Pekin. Analizując ostatnią aktywność ukraińskich podmiotów w Chinach, można dojść do wniosku iż jest to korzystny czas na negocjacje oraz dyplomację w sferze kulturalnej oraz edukacyjnej. W ostatnim czasie nie odnotowano wizyt na szczeblu rządowym pomiędzy przedstawicielami

ChRL oraz Ukrainy, natomiast z komunikatów prasowych po spotkaniach dowiadujemy się o podjęciu licznej współpracy w kwestiach gospodarczych i oświatowych. Według ukraińskich statystyk, w latach 2012-2016 nastąpiło pięciokrotne zwiększenie wartości wymiany handlowej w dziedzinie rolnictwa.

Komentując zakontraktowanie dwóch chińskich firm przez Ukrgazdobycha na dostawę łądowych maszyn wiertniczych należy zwrócić uwagę na wcześniej podjęte zobowiązania przez ukraińskie przedsiębiorstwo. Planowane zwiększenie faktycznej mocy przerobowej do 20 mln m³rocznie prawdopodobnie jest spowodowane uprzednio podpisanym kontraktem na wydobycie gazu z XinjiangBeiken Energy Engineering. Plany inwestycyjne ukraińskiej firmy w latach 2017-2020 opiewają na sumę 3 mld USD, co w obecnej sytuacji należy łączyć z finansowaniem ukraińskiego wydobywcę gazu ziemnego przez chińskie państwowe instytucje bankowe.

2. Kontynuacja serii spotkań białoruskiego prezydenta Aleksandra Łukaszenko przynosi kolejne inwestycje. Po serii niepowodzeń związanych z brakiem inwestycji w parku przemysłowym „Great Stone” i intensyfikacji wizyt różnego szczebla między urzędnikami ChRL i Białorusi, sztandarowy projekt chińsko-białoruskiej współpracy gospodarczej przyciąga coraz większą liczbę inwestycji w okręgu mińskim. Zgodnie z oczekiwaniami białoruskich władz, park przyciąga inwestycje w dziedzinie elektroniki, biomedycyny, chemii i inżynierii mechanicznej.

Wartym zauważenia jest fakt, iż głównym udziałowcem parku przemysłowego jest China NationalMachineryIndustry Corporation (SINOMACH -32%) z kolei administracja okręgu mińskiego posiada 30,86% udziałów. Dodatkowo, chińskie przedsiębiorstwa mogą liczyć na wiele ulg podatkowych, co w chwili obecnej czyni park przemysłowy „Great Stone” doskonałą lokalizacją do przedsięwzięcia wielu projektów skierowanych na rynek europejski jak i państw WNP.

3. Chiny i Rosja nadal prezentują wspólne stanowisko na arenie międzynarodowej. W kontekście rosnącej wymiany handlowej między krajami, wciąż należy spodziewać się międzynarodowego jednogłosu w odniesieniu do globalnych wyzwań, w tym kryzysu koreańskiego. W obliczu nowych sankcji nakładanych przez administrację USA, należy się również spodziewać się wzrostu chińskich inwestycji w Moskwie, gdyż w interesie ChRL jest utrzymanie silnego partnera strategicznego, szczycącego się mandatem stałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ. Wielowymiarowość chińsko-rosyjskiej współpracy np. w dziedzinie eksploracji kosmosu oraz wspólnej budowy elektrowni jądrowej jest

rodzajem manifestu i wysłania silnego sygnału dla opinii międzynarodowej, iż w najbliższym czasie nie należy spodziewać się drastycznej zmiany stanowiska obu państw.

Delikatną skazą na relacjach chińsko-rosyjskich może stać się dalsza współpraca militarna armii rosyjskiej z wojskami białoruskimi, szczególnie przy projekcie „Zapad 2017”, otwarcie nazywanym największymi ćwiczeniami wojskowymi od czasów zimnowojennych. Pomimo zapewnień rzeczniczki MSZ FR Marii Zakharovej, iż „Rosja nie przeprowadza ćwiczeń wojskowych lub innych wspólnych działań, które mogłyby doprowadzić do pogorszenia stosunków bilateralnych z żadnym z państw z którym je utrzymuje”, wspólne ćwiczenia wojskowe z indyjską armią w kontekście sporów terytorialnych między Chinami a Indiami mogą w dłuższej perspektywie negatywnie wpłynąć na przyszłość stosunków pomiędzy krajami.

CHINY- AZJA ŚRODKOWA

SIERPIEŃ 2017

- 1 sierpnia:** władze Tadżykistanu poinformowały, że Chińska Republika Ludowa przeznaczy 230 milionów dolarów na budowę nowej siedziby parlamentu w Tadżykistanie. To jeden z kroków prowadzących do wzmocnienia pozycji Chin w tym regionie. Chiny, które już mają ponad połowę długu publicznego w Tadżykistanie, od dawna próbują zwiększyć więzi z byłymi radzieckimi regionami Azji Centralnej, które Moskwa tradycyjnie postrzegala jako swoje „podwórko”.
- 2 sierpnia:** w wywiadzie udzielonym Agencji Prasowej Trend, Andrew Neff, główny analityk z Zespołu ds. Ryzyka w sektorze naftowym w IHS, powiedział, że budowa gazociągu z Chin do Turkmenistanu przez terytorium Tadżykistanu, zwanej linią D, jest pozytywna dla narodów Azji Centralnej, nawet jeśli oznacza większą zależność od chińskiego hegemonu. Ekspert podkreślił, że Turkmenistan jest uzależniony wyłącznie od eksportu gazu do Chin, co nastąpiło w wyniku wstrzymania importu tego surowca przez rosyjski Gazprom oraz sporu finansowego z Iranem co skłoniło władze Turkmenistanu do zaprzestania eksportu gazu do południowego sąsiada. W tej sytuacji hegemonem na rynku gazu w Turkmenistanie pozostaje strona chińska. W dniu 26. lipca

br. chińskie CNPC rozpoczęło budowę sekcji D gazociągu Turkmenistan-Uzbekistan-Tadżykistan-Kirgistan-Chiny.

- 4 sierpnia:** **Uzbecka Narodowa Agencja Prasowa poinformowała, że Stowarzyszenie Przemysłu Jedwabniczego w Uzbekistanie Uzbekipaksanoat podpisało umowę z chińskim producentem jedwabników firmą Guang Tong z Shandongu.** Umowa o współpracy zapewni eksport uzbeckich jedwabników w ciągu najbliższych pięciu lat. Według szefa chińskiej firmy, Feng Donga, strony zgodziły się na budowę fabryk hodowli jedwabników w regionach Navoi i Kashkadarya. Firma spodziewa się, że w sezonie 2018 dostarczy 40 000 paczek jaj jedwabników. Do roku 2020 liczba ta zostanie wzbogacona do 200 000 paczek.
- 23 sierpnia:** **delegacja uzbeckiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych odbyła spotkanie z chińskim asystentem ministra spraw zagranicznych Li Huilaiem.** Delegacja uczestniczyła w regularnym posiedzeniu Rad Krajowych Koordynatorów Szanghajskiej Organizacji Współpracy (SCO) w Yangzhou. Strony omówiły stan i perspektywy współpracy dwustronnej w ramach SCO oraz inne kwestie obecnego chińskiego przewodnictwa w organizacji. Szczególną uwagę zwrócono na praktyczne wdrożenie inicjatyw uzbeckiego prezydenta Shavkata Mirziyiewa, wypowiedzanego na szczycie SCO w Astanie w czerwcu 2017 r.
- 31 sierpnia:** **prezydent Xi Jinping spotkał się z prezydentem Tadżykistanu Emomali Rahmonem.** Przywódcy obu państw przyznali, że obecnie należy skupić się na utworzeniu kompleksowego strategicznego partnerstwa Chin i Tadżykistanu, aby sprzyjać dwustronnym stosunkom na rzecz większego rozwoju w nowym historycznym punkcie wyjścia. Xi Jinping podkreślił, że Chiny bardzo cenią Tadżykistan za aktywne wspieranie inicjatywy "Pasa i Szlaku" od samego początku. Obie strony powinny promować dogłębne rozwijanie konstrukcji "Pasa i Szlaku" wraz z narodową strategią rozwoju Tadżykistanu na okres do 2030 r., powinny wdrożyć plany współpracy dwustronnej i wzmocnić współpracę w dziedzinie transportu, energii, portów oraz konstrukcji infrastruktury sieciowej w celu stworzenia wszechstronnego wzorca łączności. Rozmowy prowadzone były w Wielkiej Hali Ludowej, a poprzedziło je uroczyste przywitanie prezydenta Tadżykistanu.

31 sierpnia: w ramach w/w wizyty odbyło się także spotkanie prezydenta Tadżykistanu Emomali Rahmona z premierem Li Keqiangiem. Li Keqiang zaznaczył, że Chiny i Tadżykistan są przyjaznymi sąsiadami, a stosunki dwustronne osiągnęły skokowy rozwój od czasu ustanowienia stosunków dyplomatycznych 25 lat temu. Prezydent Rahmon powiedział, że strona tadżycka jest gotowa, aby wraz z Chinami lepiej integrować strategię rozwoju, zwiększyć współpracę w dziedzinie energii elektrycznej, rolnictwa, budowy infrastruktury transportowej, finansów, turystyki i innych dziedzin, a także zwiększyć łączność regionalną w celu promowania stosunków dwustronnych i współpracy dla większego rozwoju.

31 sierpnia: w obecności Prezydenta Xi Jinpinga i Prezydenta Republiki Tadżykistanu Emomali Rahmona, Minister Handlu Zhong Shan oraz Minister Rozwoju Gospodarczego i Handlu Republiki Tadżykistanu Hikmatullozoda podpisali umowę o wzmocnieniu współpracy w zakresie infrastruktury.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Sierpień 2017 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl